Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

HE 220/2016 vp
MRL:n muuttamisesta – Lähes nollaenergiarakennukset

Liikenne- ja viestintävaliokunta 27.10.2016
Kirsi Martinkauppi
Lainsäädäntöneuvos

MRL 115 a §
Lähes nollaenergiarakennuksen määritelmä

Lähes nollaenergiarakennuksella tarkoitetaan rakennusta, jolla on erittäin korkea energiatehokkuus, sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU liitteen I mukaisesti. Tarvittava lähes olematon tai erittäin vähäinen energian määrä on laajalti katettava uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla, mukaan lukien paikan päällä tai rakennuksen lähellä tuotettava uusiutuvista lähteistä peräisin oleva energia.

- Direktiivin mukainen määritelmä lukuun ottamatta tekstiä *on laajalti*, direktiivissä sanottu *”olisi hyvin laajalti”*

117 g § Energiatehokkuus, 1 momentti

- Energiatehokkuuden vähimmäisvaatimukset on osoitettava laskelmilla.
- *Energiatehokkuutta määritettäessä eri energiamäärät on muunnettava yhteenlaskettavaan muotoon energiamuotojen kertoimien avulla. Kunkin energiamuodon kerroin on annettava arvioimalla* jalostamattoman luonnonenergian kulutusta, uusiutuvan energian käytön edistämistä sekä lämmitystapaa energiantuotannon yleisen tehokkuuden kannalta.

117 g § 2 momentti, uusi rakennus

- Uusi rakennus, joka koostuu katetusta seinällisestä rakenteesta ja jossa käytetään energiaa tilojen tarkoituksenmukaisten sisäilmasto-olosuhteiden ylläpitämiseksi, on suunniteltava ja rakennettava lähes nollaenergiarakennukseksi.
  - Ei maan alle louhittu tila, kuten väestönsuoja
- Uusia rakennuksia ovat:
  - Kokonaan uusi rakennus
  - Samalle tontille rakennettava uusi itsenäinen rakennus, vaikka se luvitettaisiin laajennuksena
- EPBD:n mukaan rakennuksen osaa ei pidetä uutena rakennuksena:
  - Rakennuksessa oleva osa-aluetta, kerrosta tai huoneistoa, joka on suunniteltu tai muunnettu käytettäväksi erillisenä
  - Esim. ullakon rakentaminen asuinkäyttöön
  - Rakennuksen kerrosalaa lisäävään muutostyöhön sovelletaan uuden rakennuksen rakentamista lievempiä vaatimuksia
- Uutta rakennusta koskevia vaatimuksia sovelletaan vain laajennuksen osalta, olevaa rakennusta ei tarvitse muuttaa
  - Jos alle 50 m^2:n suuruinen rakennus kasvaa yli 50 m^2:n suuruiseksi, sovelletaan vaatimuksia 50 m^2 ylittävään osaan

Poikkeukset lähes nollaenergiarakennuksen rakentamis- ja energiatehokkuuden parantamisvelvoitteesta

1) rakennus, jonka kerrosala on alle 50 m^2
2) loma-asunto, joka käytössä alle 4 kk/vuosi
3) määräajan paikallaan pysytettävä tai tilapäinen rakennus, jonka käyttöaika on enintään kaksi vuotta;
4) teollisuus- ja korjaamorakennus;
5) muu kuin asuinkäyttöön tarkoitettuun maatilarakennus, jossa energiantarve on vähäinen tai jota käytetään alalla, jota koskee kansallinen alakohtainen energiatehokkuussopimus;
6) rakennus, jota käytetään hartauden harjoittamiseen ja uskonnolliseen toimintaan;
7) rakennus, jota suojellaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010), kaavassa annetun suojelumääräyksen tai maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta tehdyn yleissopimuksen (SopS 19/1987) mukaiseen maailmanperintöluetteloon hyväksymisen nojalla osana määrättyä ympäristöä tai sen erityisten arkkitehtonisten tai historiallisten ansioiden vuoksi siltä osin, kuin sen luonne tai ulkonäkö muuttuisi energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten noudattamisen vuoksi tavalla, jota ei voida hyväksyä.

Asetuksenantovaltuudet ja voimaantulo

- VN asetus: tarkemmat säännökset energiamuotojen kertoimien lukuarvoista.
- YM asetus: uuden rakennuksen rakentamista, rakennuksen korjaus- ja muutostyötä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta varten tarvittavia tarkempia säännöksiä:
  1) rakennuksen, rakennusosien ja teknisten järjestelmien energiatehokkuuden vähimmäisvaatimuksista sekä näiden laskentatavasta rakennuksessa;
  2) energialaskennan lähtötiedoista ja selvityksistä;
  3) energian kulutuksen ja siihen vaikuttavien tekijöiden mittaamisesta;
  4) rakennuksen käyttötarkoituksen perusteella tapahtuvasta energiatehokkuuden vaatimustasojen asettamisesta ja luonnonvarojen säästeliään kulumisen ottamisesta huomioon niissä;
  5) rakennustuotteista;
  6) teknisesti, taloudellisesti ja toiminnallisesti toteutettavissa olevasta energiatehokkuuden parantamisesta korjaus- tai muutostyön taikka käyttötarkoituksen muutoksen yhteydessä.
- Voimaan 1.1.2017, soveltaminen 1.1.2018 lähtien

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto

”Käytännössä kuuluvuusasia voitaisiin huomioida maankäyttö- ja rakennuslain muutosta koskevassa lakiesityksessä esimerkiksi niin, että energiatehokkuutta käsittelevästä ehdotuksen 117 g §:stä ja sen perusteluista ilmenisi selkeästi tarve varmistaa energiatehokkuutta toteutettaessa matkaviestinyhteyksien sisätilakuuluvuus sekä uusien rakennusten että rakennuksen korjaus- ja muutostyön yhteydessä. Esimerkiksi edellä mainitun pykälän sisältämään valtuutussäännökseen (5 momentti) voitaisiin lisätä ympäristöministeriölle mahdollisuus energiatehokasta rakentamista koskevassa rakennusmääräyksessään antaa säännöksiä myös matkaviestinyhteyksien sisätilakuuluvuuden tarkoituksenmukaisesta varmistamiseksi. Valtuutuksen nojalla ympäristöministeriö voisi asetuksessaan huomioida kuuluvuusasian esimerkiksi jäljempänä tässä lausunnossa kuvatulla tavalla.”

Liikenne- ja viestintäministeriön toimivalta

- YM ei ole toimivaltainen säätämään matkaviestinyhteyksien sisätilakuuluvuudesta eikä radiosignaalien kuuluvuutta koskevaa sääntelyä ole tarkoituksenmukaista sisällyttää maankäyttö- ja rakennuslakiin.

- Valtioneuvoston asetus liikenne- ja viestintäministeriöstä (405/2003)
  - 1 § Ministeriön tehtävät:

    Liikenne- ja viestintäministeriön tehtäviä ovat:

    12) viestintäverkkojen, -palveluiden ja -markkinoiden yleiset toimintaedellytykset;
- Liikenne- ja viestintäministeriön työjärjestys (1267/2015)
  - 23 § Verkko-osaston tehtävät:

    Verkko-osaston toimialaan kuuluvat ministeriön toimialan asiat, jotka koskevat:

    1) ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja tiedon siirtämiseen käytettäviä verkkoja ja väyliä sekä verkkomarkkinoita;
    2) verkkojen yhteensovittamista maankäytön, asumisen, palveluiden ja elinkeinojen harjoittamisen kanssa;
    6) taajuuspolitiikkaa;
    8) verkkojen kuluttaja-asioita;

Lausunnolla olevia asetusluonnoksia

- Uusia rakennuksia koskevat lähes nollaenergiavaatimukset sisältyvät kolmeen lausunnolla olevaan asetusluonnokseen:
  - Valtioneuvoston asetus energiamuotojen kertoimista
  - Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta
  - Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta
  - Lausuntoaika 7.11.2016 saakka

- Lausunnolla on myös luonnos ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta korjaus- ja muutostöissä annetun ympäristöministeriön asetuksen (4/13) muuttamisesta
  - Ei liity lähes nollaenergiaan
  - Muutos sisältää vain komission edellyttämiä, EPBD:n kansalliseen täytäntöönpanoon liittyviä, mm. määritelmämuutoksia
  - Lausuntoaika 25.11.2016 saakka

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!